

Slovo k povzbuzení na neděli 30. srpna 2020, na 22. neděli v mezidobí
Biblická čtení: Jer 20,7-9; Ž 63; Řím 12,1-2; Mt 16,21-27

Milé sestry, milí bratři,

souvislost mezi dnešním prvním a evangelijním čtením je opět asi celkem jasná: Ježíšova vlastní předpověď utrpení v úryvku evangelijním – předpověď ukazující, že Pán Ježíš šel na kříž pro naši spásu dobrovolně a že kříž je Božím a nikoliv lidským dílem – je uvozena v prvním čtení krásným vyznáním proroka Jeremiáše: «Svedl jsi mě, Hospodine, a dal jsem se svést... Celý den jsem na posměch, všichni se mi vysmívají». Jeremiáš ze všech starozákonních proroků totiž snad nejvíc předobrazil Krista, trpícího Mesiáše, protože byl ze všech proroků pro své prorokování nejvíce pronásledován: vystoupil těsně před začátkem babylónského vyhnanství, hlásal takové Boží pravdy, které se jeho současníkům vůbec nelíbily, neboť vyžadovaly obrácení a změnu smýšlení, a proto mu jeho současníci všemožným způsobem ztrpčovali život, umlčovali, vyháněli ho pryč a dokonce ho chtěli zabít.

Mohli bychom jistě v této souvislosti rozjímat o mnohém, zvláště o příkré Kristově odpovědi Petrovi «jdi mi z očí, satane, pohoršuješ mne, nemáš na mysli věci božské, ale lidské» a tím pádem o našem vlastním nesení kříže, ale zaměřme dnes svou pozornost na čtení druhé. Ono ostatně s tématem kříže jeho nesení, uměním ztrácet život pro Pána Ježíše a tak ho nalézat velmi úzce a bytostně souvisí.

Ve druhém čtení zazněl kratičký úryvek, první dva verše Pavlova „Velelistu“ Římanům, začátek jeho druhé části. Po předcházejících jedenácti kapitolách jakéhosi „expozé“ křesťanské víry, představení dějin spásy vrcholících v Kristově příchodu, smrti a zmrtvýchvstání, do nichž je člověk ponořen především od chvíle svého křtu, začíná kapitolou dvanáctou hovořící o křesťanském životě, o životě v přátelství s Pánem Ježíšem a v jeho milosti, o tom, co tento život obnáší a jak by měl vypadat. Jinak řečeno, po části teoretické začíná část praktická.

A je velmi, velmi příznačné, že začíná právě těmi slovy, jimiž začíná: «Přinášejte sami sebe v oběť živou, svatou a Bohu milou, to ať je vaše duchovní bohoslužba». Jakoby tato slova chtěla shrnout, oč především v křesťanské praxi, v následování Pána Ježíše, v poslušnosti jeho slovu jde: o to s Kristovou pomocí uchopit a pochopit svůj vlastní život, svou vlastní pozemskou existenci jako «oběť živou, svatou a Bohu milou», jako onu «duchovní bohoslužbu» (*latreian logikén*, jak zní krásně v řečtině).

Co to znamená? Mnohé, mnohé konkrétní, vše to, oč čem svatý apoštol Pavel píše – inspirován Bohem – v následujících pěti kapitolách. Ale možná ještě víc než poukazem na vše konkrétní, čím se má křesťanský život vyznačovat, jsou dnešní dva verše jakýmsi shrnutím a hlavně odůvodněním všeho tohoto konkrétního, vyjádřením základního principu křesťanské existence, vyjádřením, proč se vůbec má člověk o něco ve vztahu k Bohu i k druhým lidem snažit, proč má Pána Boha poslouchat, proč má dodržovat jeho přikázání, proč má druhé pokládat za přednější sebe:

Protože i jeho životním údělem, důvodem, proč je na zemi, proč se narodil a proč mu byl dán čas jeho života s jeho ohromnými potencialitami, je to, co svatý Pavel nazval «živou a svatou obětí sebe samých» a «duchovní bohoslužbou», to, co můžeme také jednoduše nazvat slovem proexistence. Je to slovo sice poněkud ohmatané, možná i poněkud frázovité, někdo je může považovat za klišé (a možná jím i mnohdy v našich ústech je), ale přesto je navýsost pravdivé a krásné a docela dobře vyjadřuje to, k čemu nás apoštol vybízí. Vyjadřuje, že člověk má žít, má existovat kvůli někomu, něčemu, pro někoho a něco: pro Boha, pro druhé lidi, pro ideály vyšší než je on sám. „Žít pro“ má být údělem života člověka na zemi, údělem krásným a přesto kříž přinášejícím. Už proto, že každý z nás byl stvořen k obrazu a podobě Boha

Trojediného, který sám v sobě je proexistencí tří Božských osob, a protože každý z nás byl (křtem) obnoven k obrazu Pána Ježíše, ukřižované vtělení této Boží proexistence.

Čas života a jeho možnosti nám lidem prostě byly dány, abychom je žili nejen pro sebe samé, pro své vlastní uspokojení a přežití, ale především pro Boha, pro vztah s ním, a pro druhé lidi a vztahy s nimi, zvláště s těmi, s nimiž je náš život spojen, pro ideály dobra a obětavou snahu o jejich uskutečnění. To vše s pomocí Pána Ježíše, který kvůli kříži pro naši spásu přišel na tuto zem a s námi v křesťanství stále přebývá.

Povolání, (před)určení k proexistenci – ve všech jejích rozměrech – je něčím, co bychom si měli stále připomínat. Vpravdě satanské pokušení žít jen pro sebe, své vlastní uspokojení, pohodlí a přežití, jen pro své vlastní štěstí, tedy mít na mysli «věci lidské a ne božské», se nás totiž týká. Některých z nás někdy až velmi týká. Vždyť kolik sobců je mezi námi. I mezi námi věřícími. Vždyť třeba i naše následování Pána Ježíše – naše praktikované křesťanství – se mnohdy stalo jen naším vlastním uspokojením, naším vlastním štěstím, o které se ani nechceme s nikým dělit. Bez skutečného vztahu s Pánem Ježíšem a bez skutečného přesahu k lidem. Na nikom nám mnohdy nezáleží, ani na Bohu, ani na lidech, často jen na nás samých.

Svatý Pavel nám všem proto – jednomu více, druhému méně – dnes připomíná «Přinášejte sami sebe v oběť živou, svatou a Bohu milou, to ať je vaše duchovní bohoslužba». Znamená to tedy jistě mnohé, ale určitě i to, abychom si opět připomněli, opět vzali za své, že jsme na tomto světě proto, abychom žili svůj život jako proexistenci, tedy jako oběť, jako oběť, dávání lásky Bohu a druhým lidem. Abychom žili ve vztazích, aby nám na Bohu, na jeho „věci“ a také druhých lidech a jejich životě a osudu záleželo. Abychom se «nepřizpůsobovali tomuto světu», tak často zaměřenému na sebe samého.

Jak to s naší proexistencí ve skutečnosti je či není, možná nejzřetelněji ukazují přeci jen ale naše mezilidské – horizontální – vztahy. Ty jsou totiž možná prvním zrcadlem, možná i vpravdě zpovědním, zda jsme něčeho takového vůbec ještě schopni, zda si třeba svou „proexistenci“ pro Boha a Boží věci jen tak trochu nenamlouváme. A tak se ptejme, zda druhé lidi, blízké i vzdálené, ještě vůbec vidíme a vnímáme, zda nám na nich záleží, zda jsme schopni pro ně žít a třeba i zemřít, anebo zda je jen nevyužíváme k vlastnímu prospěchu a potěšení, zda jen od nich nečerpáme a nic jim nedáváme, zda nejsme sobci, uzavření, vtočení sami do sebe. Naše vztahy k druhým lidem jsou totiž asi prvním odrazem toho, jak to s naším nitrem ve skutečnosti je. Vždyť už svatý Jan ve svém prvním listě říká «řekne-li někdo: „Já miluji Boha,“ a přitom nenávidí svého bratra, je lhář. Kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí».

Sobectví a sebestřednost jsou bezpochyby jedním z kořenů všech našich hříchů. Ostatně i svatý Augustin, světec, jehož památku jsme oslavili před dvěma dny, v pátek, definuje hřích jako *incurvatio in seipsum* („vtočení se do sebe samého“). A má hlubokou pravdu... Sobecký člověk (*homo incurvatus in seipsum*) je skutečně prototypem hříšníka. Vůči Bohu a Božím věcem, pro které je schopen se případně nasadit jen kvůli sobě a svému prospěchu, ale ne kvůli Bohu a jim samým, a vůči lidem, které buď nevnímá vůbec anebo je jen instrumentalizuje pro své vlastní sebeuspokojení a svůj vlastní prospěch.

Kéž bychom s pomocí Pána Ježíše stále více proexistovali... Pro Boha i druhé lidi, pro druhé lidi i pro Boha. To by bylo už zde na zemi lépe, bylo by zde více lásky, a navíc bychom měli naději na život věčný, jehož podstatou má přeci být zase proexistence: Bůh pro nás a my pro něj.